

Elektronické informační zdroje pro Sdružená uměnovědná studia

Ústřední knihovna FF MU

<http://knihovna.phil.muni.cz>

19. a 20. listopadu 2015

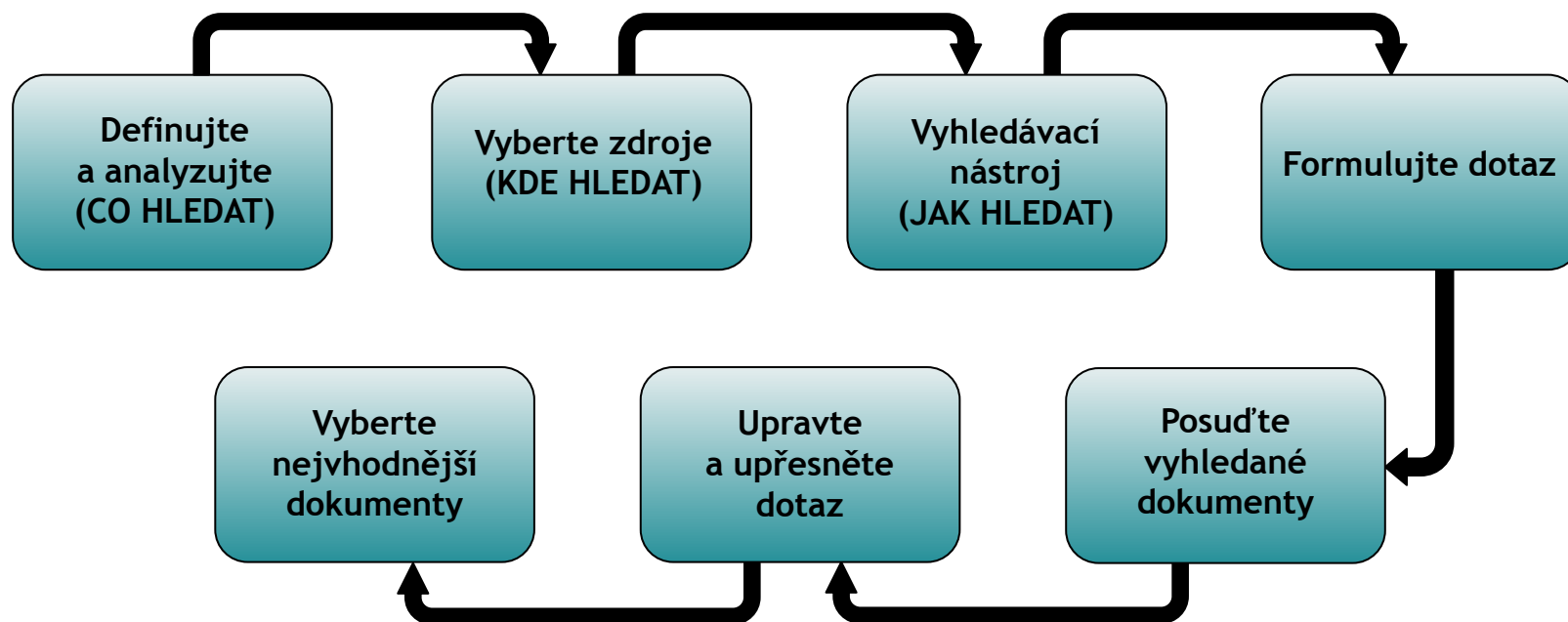

Téma práce

- Alfons Mucha: Jak umělce vnímají a hodnotí zahraniční autoři, a jak se k němu staví čeští kritici

Cesta ke kvalitním zdrojům

Zdroj: studijní materiál e-learningového kurzu [KPI11](#)

Práce s tématem

- Uved'te své téma otázkou
  - pomáhá při ujasnění myšlenek
  - více otázek, více úhlů pohledu
  - Dokáží o tématu přemýšlet? Jaké o něm mám znalosti?

Alfons Mucha: Jak umělce vnímají a hodnotí zahraniční autoři, a jak se k němu staví čeští kritici

- Jaké byly oblasti jeho tvorby?
- V jakých zemích působil?
- Co ho proslavilo u nás a co v zahraničí?
- ...

Klíčové pojmy

- **klíčová slova** - pojmy charakterizující obsah informace (např. textu, tématu)
- **synonyma** - pojem, který má stejný nebo podobný význam a kontext jako původní termín
- **asociace** - proces sdružování; spojení mezi jednotlivými psychickými vjemy; představa na základě předchozí zkušenosti
- **nadřazené a podřazené pojmy** - připravte si je pro případ, že budete muset dotaz rozšířit nebo zúžit

Hledání výrazů

- Je třeba si zvolit téma co nejpřesněji
  - nadřazené/podřazené pojmy
  - zúžení/rozšíření tématu

Př. **Alfons Mucha: Jak umělce vnímají a hodnotí zahraniční autoři, a jak se k němu staví čeští kritici**

Př. **Alfons Mucha: ohlasy na reklamní tiskoviny ve Francii**

Hledání výrazů

- klíčová slova

- Alfons Mucha: Jak umělce vnímají a hodnotí zahraniční autoři, a jak se k němu staví čeští kritici

- synonyma

- zahraniční kritika, recenzent, novinář

- související slova (asociace)

- secese, malířství, užité umění, grafický design

- nadřazené/podřazené pojmy

- grafika, kresba, malba, portrétování, malba plakátů; umění, umělecká tvorba

➔ vyhledání vhodných zdrojů

- Podrobněji zpracovanou problematiku definování problému a práce s tématem naleznete [zde](#).

JAK hledat

- podívejte se na **nápovědu**, ukázky vyhledávání; shlédněte základní **tutoriály**
- využijte **různé vyhledávací funkce systému** - pokročilé vyhledávání, tematické oblasti, různá pole pro vyhledávání (klíčová slova, abstrakty, POZOR na fulltext)
- **zvolte kritéria** a omezení pro vyhledávání (*časové, jazykové, geografické omezení, podle druhu dokumentu, fulltext, výběr dílčí báze/katalogu atd.*)
- při větším množství nalezených informací dotaz více **zpřesnit**, při nedostatku nalezených informací dotaz **zobecnit**

Operátory a zástupné znaky

pro tvorbu rešeršního dotazu

- **booleovské (logické) operátory**
  - *definují vazby mezi vyhledávacími výrazy (zúžení / rozšíření dotazu)*
    - AND** - (+ *nebo* &) současný výskyt obou vyhledávacích termínů, zužuje dotaz
    - OR** - alespoň jeden z vyhledávacích termínů, rozšiřuje dotaz
    - NOT** - vylučuje dokumenty obsahující zadaný termín
- **fráze “ ”** - řetězec slov, které se v bibliografickém záznamu či textu dokumentu musí vyskytovat v přesném tvaru a pořadí vedle sebe
- **truncation *** - krácení na slovní kořen (*psycholog**)
- **wild cards ? *** - zástupné znaky (*filo?ofie*)

JAK hledat: rešeršní strategie

✓ používejte operátory, fráze, zástupné znaky

Co když máte příliš málo výsledků?

- rozšiřte dotaz => použijte nadřazené pojmy, synonyma
- vhodný je operátor OR a zástupné znaky (*)
- „vyhněte se frázím“
- neomezujte vyhledávání (časově, full text)
- nahlédněte do nápovědy, FAQ

Co když máte příliš mnoho výsledků?

- nepoužívejte příliš obecné pojmy
- vhodný je operátor AND; „nebojte se frází“
- použijte pokročilé vyhledávání (klíčová slova, abstrakty)

JAK hledat: praktická ukázka

Zdroj: ProQuest Central

Dotaz: fráze „harry hole“ Anywhere AND (norway OR north*) Abstract AND (detective* OR crime) Abstract

=> 37 nalezených článků

Jak dál postupovat? Zhodnotit výsledky, případně upravit znění dotazu nebo změnit zdroj vyhledávání. (třeba Literature Online)

Druhy EIZ z hlediska typů

ELEKTRONICKÉ KATALOGY KNIHOVEN

PROFESIONÁLNÍ INFORMAČNÍ DATABÁZE

- elektronické články, e-knihy
- např. [ProQuest](#)

OBOROVÉ PORTÁLY, DIGITÁLNÍ KNIHOVNY

- oborová brána [ART: umění a architektura](#)

Druhy EIZ z hlediska původnosti obsahu

PRIMÁRNÍ

- časopisy, knihy, encyklopedie
- např. [GALE e-books](#)

SEKUNDÁRNÍ

- např. [SCOPUS](#)

TERCIÁLNÍ

- např. seznam [České oborové bibliografie](#)

Druhy EIZ z hlediska tematického a oborového

MULTIOBOROVÉ

- např. [Proquest Central](#)

SPECIALIZOVANÉ

- zaměřené na konkrétní obor
- např. [ART Source](#)

Druhy EIZ z hlediska dostupnosti

VOLNĚ DOSTUPNÉ

- veřejně přístupné
- např. [Directory of Open Access Journals \(DOAJ\)](#)

LICENCOVANÉ

- komerční, přístupné na základě licenčních smluv
- např. [EBSCO](#)

Licencované databáze z hlediska obsahu

BIBLIOGRAFICKÉ / ABSTRAKTOVÉ DATABÁZE

- sekundární zdroj, který informuje o existenci primárního zdroje
- např. databáze o moderním a současném umění
[ARTbibliographies Modern](#)

FAKTOGRAFICKÉ DATABÁZE

- numerický charakter, typickým příkladem jsou online encyklopedie
- např. [Brill's Encyclopaedia of the Neo-Latin World](#)

Licencované databáze z hlediska obsahu

PLNOTEXTOVÉ DATABÁZE

... (e-časopisy, e-knihy, dizertace, noviny...)

- např. [JSTOR](#)

CITAČNÍ DATABÁZE

... (dispozici citační ohlasy, impact faktory časopisů)

- [Web of Science](#)
- [SCOPUS](#)

Nemohu najít plný text: databáze MU

- řada databází pracuje s linkovací službou Link Source - dozvíte se tak, je-li článek dostupný v jiném zdroji předpláceném MU
- Portál/seznam časopisů a knih dostupných pro MU

Nemohu najít plný text: otevřené zdroje

- nepodceňujte Google Scholar nebo Google Books
- nebojte se Open Acces

Nemohu najít plný text: knihovny

- ověřte v [katalogu Aleph](#), zda časopis neodebírá některá z knihoven MU v papírové podobě
- velké množství knihoven z celé republiky můžete najednou prohledat prostřednictvím [Jednotné informační brány](#); článek si pak v papírové podobě můžete objednat prostřednictvím MVS ([Meziknihovní výpůjční služba](#))
- není-li článek dostupný v ČR, můžete si jej často přímo v databázi zakoupit (cena se pohybuje kolem 30 \$) papírovou kopii článku si můžete objednat prostřednictvím [Mezinárodní meziknihovní výpůjční služby](#) v Moravské zemské knihovně; jedná se o placenou službu

Elektronické informační zdroje MU

Přístup přes:

- portál EIZ MU <http://ezdroje.muni.cz>
- web knihovny <http://knihovna.phil.muni.cz> ⇔ *Katalogy a databáze* ⇔ *Elektronické informační zdroje*
- **EBSCO Discovery Service (EDS)** = nový způsob vyhledávání informací na MU
- vzdálený přístup pro studenty a vyučující MU ⇔ přes [OpenVPN, proxy](#)

Služby portálu EIZ MU

Seznam databází

Zdroje podle oborů

Zkušební přístupy a novinky

Vzdálený přístup

EBSCO Discovery Service

EBSCO Discovery Service

- umožňuje jedním dotazem současně prohledávat různé databáze dostupné pro MU - <http://discovery.muni.cz>
- pro přístup k plným textům je nutné být připojen do celouniverzitní počítačové sítě MU (počítače na MU, [vzdálený přístup](#))

Prohledat **Discovery Service Masarykovy univerzity**

Zadejte klíčová slova

Klíčové slovo   Titul   Autor

[Možnosti hledání](#) | [Základní vyhledávání](#) | [Rozšířené vyhledávání](#) | [Historie hledání](#)

Příklad č. 1

- **Téma práce: „Mezigenerační vztahy z pohledu současných českých umělců“**

Příklad č. 1 - řešení

- Zdroj: [EBSCO Discovery Service](#)
- Rozšířené vyhledávání => disciplína „Umění a zábava“.
- Do pole „SU Tematické termíny“ jsme zadali „art“. Do pole „AB Abstrakt“ jsme zadali „intergenerational relationships“.
Výsledkem je 5 záznamů.
- Náš další postup se bude odvíjet od toho, jak relevantní záznamy jsme tímto dotazem získali a hlavně v které/ých databázi/ích to bylo. Ty bude nejlepší prohledat již konkrétně.
- Např. když „nefungovalo“ slovo „problém“, zkusili jsme si pomoci [synonymy](#).

Multioborové databáze MU

Příklady:

- [ProQuest Central](#)
- [EBSCO](#)
- [SpringerLINK](#)
- [ScienceDirect](#)
- [Wiley Online Library](#)
- [JSTOR](#)
- [Anopress](#) (současná česká média: noviny, časopisy, tv, rozhlas, web)

Databáze MU pro dějiny umění

Zdroje dostupné prostřednictvím platformy [EBSCO](#):

- [Art Index Retrospective : 1929-1984](#)
  - obsahuje bibliografické údaje z více než 390 uměleckých periodických publikací za léta 1929 až 1984.
  - Zahrnutá periodika jsou jak v anglickém jazyce, tak také ve francouzštině, italštině, němčině, španělštině a nizozemštině.
- [Art Source](#)
  - fulltextový zdroj pro oblast umění a architektury.
  - Nabízí celkem 600 elektronických časopisů, 230 knih a 63 000 obrázků a uměleckých reprodukcí a videí.

Databáze MU pro dějiny umění

Zdroje dostupné prostřednictvím platformy [ProQuest Central](#):

- [Arts and Humanities Full Text](#)
  - plnotextový bonus k níže uvedeným bibliografickým a abstraktním zdrojům
- [ARTbibliographies Modern](#)
  - zdroj zaměřený na abstrahování literatury o moderním a současném umění z celého světa.
  - Umožňuje rychlý přístup k uměleckým časopisům, muzejním bulletinům, katalogům výstav, knihám, esejům a disertačním pracím pokrývajícím umění 20. století.
  - Retrospektiva do roku 1974.
- [Avery Index to Architectural Periodicals](#)
  - zpřístupňuje bibliografické informace z oborů architektury a designu.
  - Databáze zahrnuje více než 600 tis. záznamů z více než 2 800 časopisů s retrospektivou do roku 1934, výběrově až do 18. století.

Databáze MU pro dějiny umění

Zdroje dostupné prostřednictvím platformy [ProQuest Central](#):

- [Design and Applied Arts Index](#)

- je hlavním informačním zdrojem v oblasti designu a užitého umění v celosvětovém měřítku.
- Databáze zahrnuje více než 212 000 záznamů od roku 1973, měsíční přírůstek je 1200 záznamů.

- [International Bibliography of Art](#)

- představuje přední databázi z oblasti historie výtvarného umění a materiální kultury v Evropě i Novém světě od dob antiky (4. st. př. K.) až dodnes.
- Zahrnuje bibliografické záznamy a abstrakty z více než 410 periodik, a dále knihy, konferenční materiály, eseje, katalogy výstav, katalogy vybraných obchodníků s uměním, disertační práce a publikace v mikroformátech

Databáze MU pro dějiny umění

Oxford Art Online

- Kolekce encyklopedií a on-line informačních zdrojů z oblasti umění, která zahrnuje:
  - Grove Art Online
  - Encyclopedia of Aesthetics
  - The Oxford Companion to Western Art
  - The Concise Oxford Dictionary of Art Terms
  - link na ARTstor a artREsource.
- Přístup ke zdroji je možný pouze z počítačů Filozofické fakulty MU.

E-knihy pro MU

- EBSCO eBooks
- ebrary Perpetual Titles - aktuálně 36 e-knih z oblasti „fine arts“
- GALE e-books
- Wiley e-books
- Books in JSTOR
- eReading

Příklad č. 3

- Téma práce: *„Estetika v propagandistickém umění Třetí říše“*

Příklad č. 3 - řešení

- Databáze EBSCO eBook Academic Collection => **Rozšířené vyhledávání**
- Do pole „Vyberte pole (volitelné)“ jsme zadali „aesthetics “ AND „nazi*“ .
- Výsledkem je 27 záznamů.
- Náš další postup se bude odvíjet od toho, jak relevantní záznamy jsme tímto dotazem získali. Pravděpodobně bude v další fázi třeba pracovat se synonymy a nadřazenými a podřazenými pojmy.

Elektronické katalogy knihoven

- Souborný katalog = knihovní katalog obsahující částečně nebo v úplnosti **záznamy dokumentů více než jedné knihovny** nebo informační instituce. [definice dle [TDKIV](#)]
- Existují souborné katalogy [národní](#), [mezinárodní](#), [institucionální](#), [oborové](#), pro určitý typ dokumentů, např. [seriály](#)...

➤ [Souborný katalog ČR](#)

➤ [Souborný katalog MU](#) - součástí je i katalog ÚK FF MU

➤ [SKAT](#) (Souborný katalog odborné literatury veřejných knihoven)

➤ [Katalog Moravské Galerie v Brně](#)

Oborové brány, portály, rozcestníky

- Jednotná informační brána
- Oborová brána Umění a architektura (ART)
- Rozcestník pro Seminář dějin umění
- Informační zdroje Ústavu dějin umění AV ČR
- Zdroje The Getty Research Institute

- Služby pro online publikování

- ✓ <http://www.scribd.com> **Scribd.**

- ✓ <http://www.slideshare.com> slideshare

- ✓ <http://www.issuu.org> issuu™
You Publish™

Digitální knihovny

Příklady multioborových digitálních knihoven:

- Europeana <http://www.europeana.eu>
- Internet Archive <http://www.archive.org>
- CiteSeer^x <http://citeseerx.ist.psu.edu>
- Project Gutenberg <http://www.gutenberg.org>

- Manuscriptorium <http://www.manuscriptorium.com>
- Kramerius NK ČR <http://kramerius.nkp.cz>

- Networked Digital Library of Theses and Dissertations (NDLTD)
<http://www.ndltd.org>
- dissonline.de <http://www.dissonline.de/index.htm>

E-časopisy, vyhledávání článků

Multioborové:

- [Digitalizovaný archiv časopisů v ČR](#) - Volně přístupný archiv zdigitalizovaných českých novin a časopisů (aktuálně od začátku vydávání do konce roku 1989), provozovaný Ústavem pro českou literaturu AV ČR.
- [Elektronische Zeitschriftenbibliothek](#) (Elektronická knihovna časopisů) - kromě informací o titulech časopisů dostupných pro zúčastněné instituce v rámci jejich zakoupených EIZ obsahuje i záznamy volně dostupných časopisů; třídění abecedně, dle oborů + vyhledávání.
- [DOAJ](#) - adresář časopisů s otevřeným přístupem (Open Access).

Děkuji za pozornost

Mgr. Tereza Schwarzová Matýsová

referenční služby

reference@phil.muni.cz

[ICQ: 362131842](https://www.icq.com/numbers/362131842)

<http://www.facebook.com/knihovnaffmu>

Ústřední knihovna FF MU

<http://knihovna.phil.muni.cz>

Nezapomeňte na dotazník 😊

Děkujeme!

